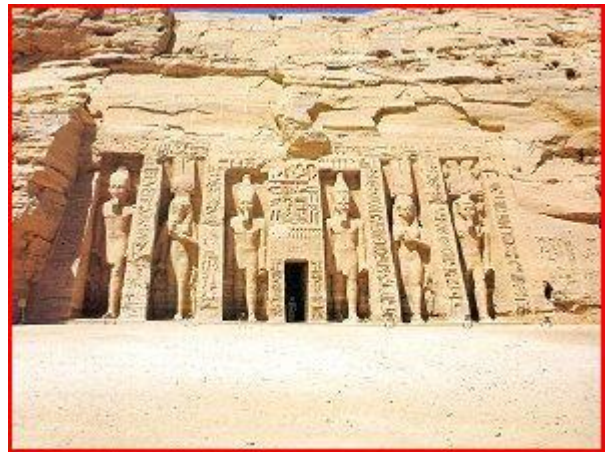

تاریخ باشکوه مصر باستان

گردآوری: سیدجلال صیادمیری

نگاهی کوتاه به تاریخ طولانی ۲۰ سلسله فراعنه مصر

دوره قبل از تشکیل سلسله های فراعنه از ۴۰۰۰ تا ۲۹۵۰ سال قبل از میلاد که آثاری از آن دوره در منطقه سگارا واقع در دلتای نیل باقی مانده است. در این دوره ، شهر ممفیس پایتخت آینده فراعنه در محلی که رود نیل به دلتا تبدیل می شود ، ایجاد شد.

دوره مسینیت از ۲۹۵۰ تا ۲۶۳۵ سال قبل از میلاد

سلسله های اول و دوم فراعنه توسط منس پادشاه اساطیری بنیانگذاری شد. وحدت مصر علیا و مصر سفلی را به منس نسبت می دهند. فراعنه از این پس تاجی به نام پشنت را بر سر می گذاشتند که نشانه وحدت مصر علیا و مصر سفلی بود . فراعنه این سلسله های نخستین در منطقه آیدوس در مصر علیا مدفون شده اند.

دوره سلسله های قدیم از ۲۶۳۵ تا ۲۱۴۰ سال قبل از میلاد که با تاسیس سلسله سوم فراعنه آغاز شد. جوزر شناخته شده ترین فرعون این سلسله است که ممفیس را به عنوان پایتخت انتخاب کرد. معمار و پزشک وی ایم هوتب نخستین هرم زاویه دار را در منطقه سقاره ساخت.

سلسله چهارم فراعنه برای سلطنت خنوپس ، کفرن و میکرنوس سه فرعون این سلسله شهرت دارد. سه هرم مشهور یا اهرام ثلاثه جیزه در نزدیکی شهر قاهره کنونی در جریان دوران سلطنت آنها بنا گردیدند.

در دوران این سلسله پرستش خدای تپاه ممفیس جای خود را به پرستش خدای خورشید ره داد. دوران سلسله های فراعنه قدیم با سلسله ششم فراعنه و سلطنت پراشوب ملکه نیتیکرت به پایان رسید. این ملکه پس از همسرش که قربانی یک توطئه شد، به تخت سلطنت مصر نشست. براساس افسانه ها، وی قاتلان همسرش را پس از یک صیافت باشکوه در نیل غرق کرد.

نخستین دوره انتقالی از ۲۱۴۰ تا ۲۰۲۲ سال قبل از میلاد طول کشید. این دوران بسیار پراشوب بود، سلسله های متوالی فراعنه یکی پس از دیگری منقرض شده و سلسله جدیدی حکومت را در دست می گرفت.

دوره سلسله های فراعنه میانه از ۲۰۲۲ سال قبل از میلاد آغاز شد و در ۱۷۸۴ سال قبل از میلاد خاتمه پذیرفت. در این دوره، مصر علیا و مصر سفلی وحدت خود را پیرامون پایتخت جدید شهر تبس در مصرعلیا تجدید می کنند. فراعنه بسیاری تحت نام سسوستریس به تخت سلطنت مصر می نشینند. در معبد قدرتمند کارناک خدای آمون ظهور می کند که پرستش آمون و ره خدای خورشید در هم می آمیزد.

تا دوره سلسله فراعنه میانه مصریان به سنگ سیلکس وفادار مانده بودند و سلاح و ابزار خود را با این سنگ می ساختند و در این کار مهارت بسیار داشتند. آنها از فلزات گرانبها و مس برای تزیین استفاده می کردند. در دومین دوره انتقالی که از ۱۷۸۴ تا ۱۵۴۳ سال قبل میلاد به طول انجامید، هیکسوس ها یکی از اقوام سامی نژاد تحت فشار اقوام هند و اروپایی از مناطق خود رانده شده و به مصر حمله کردند. هیکسوس ها مصر را اشغال نموده و شهر آواریس واقع در دلتای نیل را پایتخت حکومت خود کردند.

دوران سلسله هاي جديد فراعنه از ۱۵۴۳ قبل از ميلاد آغاز شد و در ۱۰۶۹ سال قبل از ميلاد پايان گرفت سلطنت ملکه هاتشپ سوت سرآغاز سلسله هجدهم فراعنه بود. معبد ديرالبحري در دره شاهان يادگار دوران سلطنت اين ملکه است. مصر در هنگام سلطنت برادرزاده وي توتموسيس سوم صاحب بزرگترين قلمروي خود شد.

قلمرو مصر تا پادشاهي ميتاني در حدود سوريه كنوني گسترش يافت. سپس نوبت به سلطنت فرعون ها آمنوفيس چهارم و اخناتون در حوالي ۱۳۴۸ سال قبل از ميلاد مي رسد ، اخناتون به همراه همسرش نفرتي تي سلطنت مي كرد.

اخناتون و نفرتي تي به اتفاق تلاش كردند تا پرستش خدای واحد آتون را در مصر ترويج كنند اما راهبان خدای آمون حرف آخر را مي زدند. دوران سلطنت آنها به تحريك راهبان آمون با آشوب پايان گرفت . فرعون جديد تحت فشار راهبان آمون نام خود را از توتانخاتون به توتانخامون تغيير داد . وي در سن ۱۸ تا ۲۰ سالگي به طرز مشکوڪي درگذشت و فرمانده ارتش مصر هورم هب به عنوان فرعون بر تخت سلطنت مصر عليا و مصر سفلي نشست.

سلسله نوزدهم فراعنه مصر توسط رامسس اول بنا نهاده شد . پس از وي پسرش ستي اول فرعون شد اما شهرت سلسله نوزدهم فراعنه مديون رامسس دوم پسر ستي اول است كه از ۱۳۹۲ تا ۱۲۱۳ سال قبل از ميلاد فرعون مصر بود. رامسس دوم ساختمان ها و معابد بسياري را از جمله معبد ابوسمبل كه در نزديكي سد كنوني اسوان واقع شده را ساخت اين معبد به عنوان يادگار جنگ با اقوام هيتي ساخته شد. ه عقیده برخي از مورخان حضرت موسي هم عصر رامسس دوم بوده است.

دوره آغاز زوال سلسله هاي فراعنه مصر از ۶۶۴ تا ۳۳۲ سال قبل از ميلاد به طول انجاميد . آشور بنيپال پادشاه آشوريان در ۶۶۲ قبل از ميلاد مصر را اشغال كرد . پسامتيك اول ، شاهزاده سايبس در منطقه دلتاي مصر سلسله فراعنه سايبت بيست و ششمين سلسله فراعنه مصر را تاسيس كرد و آشوريان اشغالگر را از مصر بيرون راند.

در سال 525 قبل از ميلاد كمبوجيه پادشاه هخامنشي مصر را تصرف كرد. بار ديگر در سال 343 قبل از ميلاد مصر توسط اردشير ديگر پادشاه سلسله هخامنشيان پارس اشغال شد. سپس نوبت به اسكندر پادشاه مقدوني رسيد كه در سال 332 قبل از ميلاد مصر را تصرف نمايد. در پي مرگ اسكندر مقدوني امپراتوري وي به سرعت تجزيه شد . بطلميوس يكي از سرداران وي كه حاكم مصر بود سلسله فراعنه بطالمة مصر را تاسيس كرد و شهر جديدالاحداث اسكندريه را به عنوان پايتخت تعيين كرد. سلسله فراعنه بطالمة آخرين و سي امين سلسله فراعنه مصر است .

اخرين ملکه اين سلسله كلئوپاترا هفتم در سال ۳۱ قبل از ميلاد با زهر مار خودكشي كرد و با مرگ وي تاريخ طولاني سلسله هاي فراعنه مصر خاتمه يافت و مصر نيز به يك ايالت رومي تبديل شد .

